

DE LEER VAN DE RECHTVAARDIGING EN DE NBV

Dr. R. D. Anderson, laatst aangepast 18 november 2011

De vertaalmethode

De vertaalmethode van de NBV, met een sterke nadruk op doeltaalgerichtheid, heeft geleid, vooral in de brieven van het Nieuwe Testament, tot een vertaling met sterk parafrasistische tendensen. Dit komt doordat de NBV een ander *soort* vertaling is dan de Staten Vertaling of de NBG '51. Met de NBV is een vertaalwissel gezet door voort te bouwen op de theorie van functionele equivalentie zoals ontwikkeld door E. Nida. Even heel simpel gezegd, heeft dit ertoe geleid dat men in de doeltaal functionele equivalenties zoekt in plaats van een rechtstreekse vertaling. Dat betekent dat men veel meer vooraf gedwongen is om te kiezen voor een bepaalde interpretatie, die vervolgens tot op zekere hoogte verwerkt wordt in de vertaling zelf.

Deze methode heeft het voordeel dat de Bijbel vlot leest in goed verstaanbare taal. Het nadeel is dat met deze werkwijze men gedwongen is vele interpretatieve keuzes in de vertaling te verwerken. Wanneer deze keuzes overwegend goed en betrouwbaar zijn, kan zo'n Bijbel best nut hebben, maar het kan toch nooit dienen tot serieuze Bijbelstudie. Het maakt zo'n vertaling ook lastig als kanselbijbel omdat predikanten verantwoordelijk zijn om eigen studie vanuit de grondtaal te maken opdat hun preken verantwoord de Schriften laten spreken voor de gemeente (i.t.t. voorgekookte interpretaties). Zo'n vertaling heeft dit werk ten dele al gedaan en zet een predikant in een exegetische dwangbuis. Noch de predikant, noch de gemeente is gebaat wanneer de vertaalkeuzes steeds anders uitpakken dan wat de predikant zelf verantwoord ten opzichte van de interpretatie vindt. Beter voor de kansel is een Bijbel in moderne taal waarin toch zo min mogelijk interpretatieve keuzes verwerkt zijn. In dat geval laat je de zinstructuur van de brontaal zoveel mogelijk intact. Wij moeten ons realiseren dat ook voor de oorspronkelijke lezers bepaalde ingewikkelde zinnen lastig en bepaalde woordkeuzes moeilijk waren. Tenslotte zijn er in de brontekst vaak genoeg vage omschrijvingen die ook voor de oorspronkelijke lezers niet onmiddellijk duidelijk waren. Moet een moderne vertaling al deze moeilijkheden en vaagheden trachten op te lossen? Dan wordt een vertaling deels commentaar. Dit is echter de weg die door de NBV gevolgd is. De NBV laat de Bijbel vlotter lezen dan hij in de werkelijkheid is. Van deze vertaaltrend geef ik in het vervolg een aantal voorbeelden uit de brief aan de Romeinen, voorbeelden die essentiële delen van de Gereformeerde leer treffen.

De brief aan de Romeinen en de rechtvaardigingsleer

Dit alles heeft consequenties gehad voor de vertaling van Paulus' brief aan de Romeinen. De moderne wetenschap heeft de laatste jaren een aardverschuiving gezien ten opzichte van hoe men de plaats en in de inhoud van de rechtvaardigingsleer in Paulus taxeert. Men verwijt de Reformatie dat dit stuk van de leer centraal voor Paulus is gemaakt.¹ Ten onrechte meent men. De NBV vertaling is in dit opzicht ook mede beïnvloed door de trend in de moderne taalwetenschap om de inhoud van de nieuwtestamentische termen rond de verlossing te vervlakken. Deze vervlakking heeft vergaande consequenties voor de rechtvaardigingsleer zoals hieronder mag blijken, onder andere, uit het gebruik van het begrip 'vrijspraak'.

Helaas zien wij het resultaat van deze interpretatieve aardverschuivingen verwerkt in de NBV van Paulus' brief aan de Romeinen. Voordat de vertaling op een aantal punten nagegaan wordt kunnen wij een aantal tendensen ervan samenvatten.

- 1) De centrale plaats die Paulus geeft aan het begrip "gerechtigheid" (cq. "rechtvaardigheid") wordt afgezwakt.
- 2) Het begrip "rechtvaardiging", dat naar de Gereformeerde leer inhoudt dat niet alleen onze zonden op Christus geladen worden, maar ook dat wij *zijn* gerechtigheid toegerekend krijgen (zie NGB art.22, Heid. Cat. v/a 60-61), wordt versmald tot "vrijspraak". Van belang is dat de leer van de belijdenisgeschriften traditioneel juist voornamelijk vanuit deze brief gefundeerd wordt!
- 3) De toerekening van een "gerechtigheid" die van God afkomstig is in zijn Zoon Jezus Christus wordt geheel wegvertaald en in de plaats komt het idee dat deze toerekening, een toerekening is van het geloof als een "daad van gerechtigheid" van de gelovige zelf (in wezen, de leer van Arminius op dit punt). Om juist dit idee te bestrijden (tegenover de roomse leer) werd v/a 61 ooit aan de catechismus toegevoegd.

¹ Verg. Marijke de Lang, 'De vertaling van *dikaïosunê* en *diaïoun* in de brieven van Paulus' in *Heilige tekst in onze taal: Bijbelvertalen voor Gereformeerd Nederland*, red. J. van Dorp en T. Drieeënhuizen, Heerenveen, 2006, pp.63-4.

Wij komen vervolgens tot de vertaling van de brief zelf. In het volgende wordt de NBV naast een meer letterlijke vertaling gezet (van mij). Deze meer letterlijke vertaling wordt geënt aan de NBV zelf opdat men de tendens van deze vertaling beter onder ogen krijgt. Om een en ander niet te vermoeilijken zal alleen die delen van de tekst waar het mij echt om gaat dichter bij de brontekst hervertaald worden.

In Romeinen 1,16-17 zet Paulus de stelling van zijn brief neer, namelijk dat hij niet beschaamd is voor het evangelie omdat Gods kracht tot redding voor allen die geloven daarin te vinden is. En deze kracht tot redding is er omdat in het evangelie “Gods gerechtigheid” geopenbaard wordt enkel en alleen door het geloof. Als wij naar de NBV kijken zien wij dat Paulus’ uitdrukking “Gods gerechtigheid” omschreven wordt als de aanneming van een gelovige doordat hij gelooft.

<p>NBV ¹⁶ Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor allen die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken. ¹⁷In het evangelie openbaart zich dat God enkel en alleen wie gelooft als rechtvaardige aanneemt, zoals ook geschreven staat: ‘De rechtvaardige zal leven door geloof.’ ¹⁸En vanuit de hemel openbaart Gods toorn zich over al het kwaad en onrecht van hen die met hun onrechtvaardigheid de waarheid geweld aandoen.</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst ¹⁶ Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods kracht tot redding voor allen die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken. ¹⁷In het evangelie openbaart zich Gods gerechtigheid uit geloof tot geloof, zoals ook geschreven staat: ‘De rechtvaardige zal leven uit geloof.’ ¹⁸En vanuit de hemel openbaart Gods toorn zich over al het kwaad en onrecht van hen die met hun onrechtvaardigheid de waarheid onderdrukken.</p>
--	--

Hier is al bij voorbaat een interpretatie in verwerkt. Voor de NBV is Gods gerechtigheid niet “iets” dat Hij meegeeft aan de gelovigen omdat zij geloven, maar zijn gerechtigheid bestaat uit de daad van aanneming op basis van geloof.² Het idee dat het evangelie zou bestaan uit een “geschenk van gerechtigheid” (Rom.5,17) wordt hier uitgesloten. En toch als wij vers 17 met vers 18 vergelijken, zien wij dat Paulus twee tegenstellingen naast elkaar zet. Enerzijds openbaart God tegen zondige mensen zijn toorn (v.18). Dat is *zijn* toorn. Daartegenover, in het evangelie openbaart God aan de gelovigen zijn gerechtigheid (v.17). Eveneens is dat *zijn* gerechtigheid. Maar hoe men dan ook dit vers interpreteert, behoort een vertaling op zijn minst de traditionele gereformeerde interpretatie niet geheel uit te sluiten. Interessant op dit punt is wat de vertaalster (Marijke de Lang) over haar eigen vertaling zegt. Haar bezwaar tegen de letterlijke vertaling van NBG ’51 luidt: “de genitivus *theou* [= Gods] in het Grieks laat verschillende interpretaties toe”.³ Dit ziet zij kennelijk als een probleem dat opgelost moet worden in de vertaling en daarom heeft ze vooraf een interpretatie nodig. Dit is niet meer zozeer vertaling als *verklaring*. Waarom wil De Lang überhaupt vooraf een interpretatie kiezen? Dat is hier de wezenlijke vraag. Waarom kan zij zich niet berusten in de vage manier waarop Paulus zijn gedachten onder woorden brengt: “Gods gerechtigheid”? Zij wil per se deze vage woorden concreet maken. Haar drang om iets concreets neer te zetten lijkt voort te vloeien uit het idee dat men niet zozeer naar een rechtstreekse vertaling zoekt, als naar een functionele equivalentie (zie inleiding). Als Paulus echter verschillende interpretaties toelaat in zijn woordgebruik, behoort deze openheid voor zover mogelijk ook in de vertaling te blijven staan. Zo kan de lezer de interpretatie vanuit de context nemen. Dat moesten de oorspronkelijke lezers van Paulus’ brief ook doen!

² Van Bruggen spreekt hierover terecht van een ‘interpreterende transformatie’, zie J. van Bruggen, *Romeinen: Christenen tussen stad en synagoge* (CNT; Kok, Kampen, 2006) 36-37.

³ Marijke de Lang, a.w. pp.64. Terecht geeft zij aan dat de moderne wetenschap (onder invloed van Käsemann et al) gesteld heeft dat je ‘gerechtigheid’ behoort te lezen op de manier dat het bijvoorbeeld in de psalmen van de Septuaginta gebruikt wordt waar het bijna hetzelfde is (functionele equivalent) als ‘verlossing’. Men spreekt dan van een dynamische tegenover de oude juridische opvatting van dit woord. De Lang omschrijft de problematiek wat anders in termen van het dilemma tussen ‘gerechtigheid’ als “eigenschap van God” of als “de status van rechtvaardigheid die door God aan de mens geschonken wordt”. Dat laatste, de juridische interpretatie, is waar zij (terecht mijns inziens) exegetisch voor kiest. Alleen haar omschrijving ervan geeft een bepaalde draai aan deze interpretatie. Zij erkent dat het probleem is hoe je Paulus’ uitdrukking “Gods gerechtigheid” moet begrijpen. Alleen, door de manier waarop zij de juridische interpretatie omschrijft, lijkt zij uit te sluiten dat het om een geschenk van gerechtigheid kan gaan (zoals bijv. Geloofsbelijdenis art. 22). Wanneer God “gerechtigheid” schenkt is het *resultaat* dat men de status van rechtvaardigheid krijgt. Wanneer je Gods gerechtigheid reduceert tot het resultaat alleen (zonder het idee dat God gerechtigheid schenkt) blijft de vraag waar de gerechtigheid / rechtvaardigheid vandaan kwam. En dat is mijns inziens het hele punt met de vertaling van de NBV van hoofdstuk 4. Overigens, de manier waarop De Lang op p.65 de uitdrukking “van schuld vrijspreken” als een equivalent van “rechtvaardig verklaren” aanvaardt laat zien dat zij helemaal niet denkt aan een geschenk van gerechtigheid.

Nadat Paulus in het vervolg over de zonde van de mensen (zowel Joden als Grieken) en hun oordeel gesproken heeft, komt Hij terug tot deze stelling over het evangelie. In 3,19-20 concludeert hij dat allen onder Gods wet staan en daarom veroordeeld zullen worden. In 3,21-22 keert hij terug tot het thema van het evangelie.

<p>NBV ¹⁹ Wij weten dat de wet in alles wat hij zegt alleen tot degenen spreekt die aan de wet zijn onderworpen. Maar uiteindelijk wordt ieder mens het zwijgen opgelegd en staat de hele wereld schuldig voor God. ²⁰ Daarom is voor hem geen sterveling onschuldig omdat hij de wet naleeft, want juist de wet leert ons de zonde kennen.</p> <p>²¹ Gods gerechtigheid, waarvan de Wet en de Profeten al getuigen, wordt nu ook buiten de wet zichtbaar: ²² God schenkt vrijspraak aan allen die in Jezus Christus geloven. En er is geen onderscheid.</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst ¹⁹ Wij weten dat de wet in alles wat hij zegt alleen tot degenen spreekt die aan de wet zijn onderworpen opdat ieder mens het zwijgen opgelegd wordt en de hele wereld schuldig sta voor God. ²⁰ Daarom zal voor hem geen sterveling gerechtvaardigd worden omdat hij de wet naleeft, want juist de wet leert ons de zonde kennen.</p> <p>²¹ Gods gerechtigheid, waarvan de Wet en de Profeten al getuigen, wordt nu buiten de wet zichtbaar: ²² dat is, Gods gerechtigheid door geloof in Jezus Christus, voor allen die geloven. Want er is geen onderscheid.</p>
--	---

Ook hier zien wij dat in 3,21 de NBV “Gods gerechtigheid” interpreteert en daarmee versmalt tot vrijspraak. Het idee dat de gelovige gerechtigheid van God zou ontvangen (overeenkomstig Rom.1:17 en 5:17) wordt uitgesloten.⁴ Nogmaals gaat het er niet om dat een gereformeerde interpretatie in de vertaling verwerkt moet worden, maar dat een gedegen vertaling deze interpretatiekeuzes open moet laten.

Wanneer wij tot hoofdstuk 4 komen, waar Paulus Abraham opvoert als voorbeeld van deze rechtvaardiging, zien wij beter in wat de NBV hiermee beoogt.

<p>NBV [4] ¹ Wat moeten wij nu zeggen over onze stamvader Abraham? ² Indien hij als een rechtvaardige zou zijn aangenomen op grond van zijn daden, dan had hij zich daarop kunnen laten voorstaan. Maar niet tegenover God, ³ want wat zegt de Schrift? ‘Abraham vertrouwde op God, en dat werd hem als een daad van gerechtigheid toegerekend.’</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst [4] ¹ Wat moeten wij nu zeggen over onze stamvader Abraham? ² Indien hij als een rechtvaardige zou zijn aangenomen op grond van zijn daden, dan had hij zich daarop kunnen laten voorstaan. Maar niet tegenover God, ³ want wat zegt de Schrift? ‘Abraham vertrouwde op God, en het werd hem tot gerechtigheid toegerekend.’</p>
--	---

De NBV geeft sterk de indruk dat Abrahams geloof door God als “een daad van gerechtigheid” beschouwd werd. In deze interpretatie gaat de “toerekening van gerechtigheid” om Abrahams geloofsvertrouwen. Geloof is dan niet het middel waardoor hij gerechtigheid van God krijgt (de traditionele Gereformeerde interpretatie), maar een daad van gerechtigheid op zichzelf. Dat dit de beoogde interpretatie van de vertaling is wordt duidelijk uit Romeinen 5:1 waar de NBV zegt dat wij door God als rechtvaardigen worden opgenomen “*op grond van*” ons geloof, in plaats van “door”.⁵

Als Paulus uit Genesis 15 hier citeert, laat hij echter de vage uitdrukking “het werd hem tot gerechtigheid toegerekend” staan. Als men deze uitdrukking zou isoleren van zijn context, zou er op zich voor gepleit kunnen worden om het te interpreteren zoals de NBV dat doet. Echter, in het geheel van Paulus’ betoog, beschouwt hij de gerechtigheid als een gave die van God afkomstig is, niet iets dat terugslaat op een daad van de mens. Paulus gebruikt nergens het woord “daad” in verband met de toerekening tot gerechtigheid. Sterker nog, hij doet alles om ons ervan te overtuigen dat rechtvaardiging niet door onze daden kan komen. Nu zou iemand die de NBV volgt wel kunnen zeggen dat er een kwalitatief verschil is tussen een daad van de wet en de daad van het geloof. Dit is dan een interpretatie, maar één die dwars tegen de gereformeerde belijdenis ingaat en toch helaas verwerkt is tot de Schrift zelf in de NBV. Vanuit het Grieks bekeken is er overigens geen enkele aanleiding om *dikaïosunè* ('gerechtigheid') te concretiseren als

⁴ Het is opvallend dat de vertaalster in haar eigen reflectie op haar vertaling van het werkwoord *dikaïoun* ('rechtvaardig verklaren') zich niet eens confronteert met het feit dat Paulus de 'gerechtigheid' als 'geschenk' omschrijft (Marijke de Lang, a.w. pp.65-6).

⁵ Ik dank mijn collega H.J.C.C.J. Wilschut voor deze aanvulling.

'daad van gerechtigheid'. Deze vertaalkeuze komt uit de manier waarop de NBV gekozen heeft om Genesis 15:6 te vertalen. Dit citaat uit Genesis 15:6 komt meerdere malen voor in hoofdstuk 4 en wordt in de NBV doorgaans vertaald op deze manier (zie Rom.4,9 en 22).

Vervolgens voert Paulus een citaat uit Psalm 32 aan om te laten zien dat ook David zijn rechtvaardigingsleer steunt, namelijk een toerekening uit Gods genade en geen eigen verdienste uit daden.

<p>NBV ⁵Maar iemand zonder verdienste, die echter vertrouwt op hem die de schuldige vrijspreekt, wordt vanwege zijn vertrouwen rechtvaardig verklaard. ⁶Zo prijst ook David de mens gelukkig die door God rechtvaardig wordt verklaard zonder dat hij enige verdienste heeft: ⁷'Gelukkig is de mens wiens onrecht is vergeven, wiens zonden zijn bedekt; ⁸gelukkig is de mens wiens zonden de Heer niet telt.'</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst ⁵Maar voor iemand zonder verdienste, die echter vertrouwt op hem die de schuldige rechtvaardig verklaart, wordt zijn geloof tot gerechtigheid toegerekend. ⁶Zo prijst ook David de mens gelukkig die door God rechtvaardig wordt verklaard zonder dat hij enige verdienste heeft: ⁷'Gelukkig is de mens wiens onrecht is vergeven, wiens zonden zijn bedekt; ⁸gelukkig is de mens wiens zonden de Heer niet toerekent.'</p>
--	---

Allereerst zien wij dat de inleiding tot het citaat uit Psalm 32 vertaald is op zodanige wijze dat het punt van "toerekening" verdwijnt. Maar het feit dat Psalm 32 dit sleutelwoord "toerekenen" gebruikt is juist de reden waarom Paulus die Psalm hier citeert! De vergeving van zonde is de keerzijde van hetzelfde munt van de toerekening van gerechtigheid. Een ander probleem hier is de versmalling van het begrip 'rechtvaardig verklaring' tot 'vrijpraak'. Vanuit het klassieke Gereformeerde standpunt houdt een rechtvaardigverklaring in dat niet alleen vrijpraak van straf op de zonden (wegneming van schuld), maar ook het geschenk van de gerechtigheid van Christus. Deze uitleg is met de NBV hier onmogelijk gemaakt.

Deze tendens, om het begrip "toerekening" achterwege te laten, zien wij eveneens in Romeinen 4,11b.23 en 24. De citaten spreken voor zich.

<p>NBV ¹¹De besnijdenis ontving hij later als een bezegeling en teken dat hij als onbesnedene rechtvaardig was omdat hij op God vertrouwde. Zo werd hij de vader van alle onbesnedenen die geloven, zodat ook zij als rechtvaardigen konden worden aangenomen. ²³En dit is niet alleen voor hem geschreven, ²⁴maar ook voor ons, want ook wij zullen als rechtvaardigen worden aangenomen omdat we geloven in hem die Jezus, onze Heer, uit de dood heeft opgewekt:</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst ¹¹De besnijdenis ontving hij later als een bezegeling en teken dat hij als onbesnedene rechtvaardig was omdat hij op God vertrouwde. Zo werd hij de vader van alle onbesnedenen die geloven, opdat ook aan hen de gerechtigheid kon worden toegerekend. ²³En het is niet alleen voor hem geschreven dat het hem toegerekend werd, ²⁴maar ook voor ons, die geloven in hem die Jezus, onze Heer, uit de dood heeft opgewekt, zal het toegerekend worden:</p>
--	---

De vertaling van Romeinen 4,13 maakt expliciet welke kant de NBV uit wil:

<p>NBV ¹³Immers, niet door de wet ontvingen Abraham en zijn nageslacht de belofte dat ze de wereld in bezit zouden krijgen, maar door de gerechtigheid die het geloof schenkt.</p>	<p>NBV aangepast aan de brontekst ¹³Immers, niet door de wet ontvingen Abraham en zijn nageslacht de belofte dat ze de wereld in bezit zouden krijgen, maar door de gerechtigheid van geloof.</p>
---	---

Eigenlijk spreekt Paulus hier van "geloofsgerechtigheid", een vage uitdrukking die op verschillende manieren uitgelegd kan worden. De NBV kiest voor "de gerechtigheid die het *geloof* schenkt" (mijn cursivering), maar net zo goed, en veel beter passende bij de context, is "de gerechtigheid die door het geloof komt". De interpretatie van de NBV geeft verwarring als men nog weet dat Paulus in Romeinen 5:15 van *Gods* geschenk van gerechtigheid spreekt, een uitdrukking die overigens niet meegenomen is in de NBV. Waarom moet men bang zijn om de vage uitdrukking van Paulus ("door geloofsgerechtigheid") te laten voor

wat het is en de interpretatie over te laten aan de lezer?

Naast wat tot nu toe naar voren gebracht is noteren wij de volgende opmerkelijkheden bij de NBV van deze hoofdstukken.

Allereerst is er de verdwijning van het sleutelbegrip gerechtigheid in Romeinen 3,28 als Paulus tussendoor een samenvatting geeft van zijn betoog. Rechvaardiging wordt nogmaals versmald tot vrijspraak⁶:

NBV ²⁸ Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt vrijgesproken door te geloven, en niet door de wet na te leven.	NBV aangepast aan de brontekst ²⁸ Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt gerechvaardigd door geloof , en niet door daden van de wet.
--	--

Verder opmerkelijk is de vervanging van Christus' zoenbloed door zijn dood en ook de vervanging van Gods toorn door het begrip bestraffing in Romeinen 3,25-26 en 4,15.

NBV ²⁵⁻²⁶ Hij is door God aangewezen om door zijn dood het middel tot verzoening te zijn voor wie gelooft. Hiermee bewijst God dat hij rechtvaardig is, want in zijn verdraagzaamheid gaat hij voorbij aan de zonden die in het verleden zijn begaan. Hij wil ons nu, in deze tijd, zijn gerechtigheid bewijzen: hij laat ons zien dat hij rechtvaardig is door iedereen vrij te spreken die in Jezus gelooft. ¹⁵ De wet maakt namelijk alleen dat God straft, want zonder wet is er ook geen overtreding.	NBV aangepast aan de brontekst ²⁵⁻²⁶ Hij is door God aangewezen om door zijn bloed het middel tot verzoening te zijn voor wie gelooft, tot een demonstratie van zijn gerechtigheid vanwege het voorbijgaan aan de zonden die in het verleden zijn begaan in Gods verdraagzaamheid; tot een demonstratie van zijn gerechtigheid in deze tijd, opdat hij ons laat zien dat hij rechtvaardig is en degene die de mens uit geloof in Jezus rechtvaardig verklaart. ¹⁵ De wet maakt namelijk alleen dat God toornig wordt , want zonder wet is er ook geen overtreding.
---	---

De vertaling van Romeinen 3,25-26 stelt aan de orde hoe wij de opmerking over 'het voorbijgaan aan de zonden die in het verleden begaan zijn' moeten verstaan. De NBV geeft een interpretatie mee met haar vertaling, namelijk dat God deze zonden van het verleden niet betreft bij Christus' verzoeningswerk en ervoor kiest om ze te negeren, althans deze interpretatie wordt door de vertaling gesuggereerd. Maar Paulus' bewoording dwingt tot deze interpretatie niet. Net zo goed kan het in zijn bedoeling liggen om te zeggen dat de demonstratie van Gods gerechtigheid in de huidige tijd nodig was omdat God tot dan toe nog geen definitieve oplossing voor de zonden bewerkstelligd had. Die is pas gekomen in de kruisdood van Christus wiens bloed geldig is om zowel de zonden van het verleden als die van de toekomst te vergeven. De oudtestamentische gelovigen hebben vooruit op de Christus gekeken door middel van de offerdienst van geslachte dieren. Deze laatste interpretatie staat op één lijn met de uitleg in de brief aan de Hebreëen.

De rechtvaardigingsleer en andere brieven

Tenslotte zij opgemerkt dat de toerekening van Christus' gerechtigheid wél uit enkele andere brieven gelukkig opgevat kan worden, zoals bij Filippenzen 3,9. Helaas echter is een grondige bewijstekst voor Christus als onze gerechtigheid in 1 Korintiërs ook weggevallen door een interpretatieve omschrijving, namelijk 1 Korintiërs 1,30, een tekst waar steeds naar verwezen wordt in de belijdenisgeschriften.

NBV ³⁰ Door hem bent u één met Christus Jezus, die dankzij God onze wijsheid is geworden. Door Christus worden wij rechtvaardig en heilig en door hem worden wij verlost,	NBV aangepast aan de brontekst ³⁰ Door hem bent u één met Christus Jezus, die dankzij God voor ons wijsheid is geworden, dat is, zowel gerechtigheid als heiliging en verlossing.
--	---

Hetzelfde probleem doet zich voor in een andere belangrijke tekst over de rechtvaardigingsleer, namelijk 2

⁶ Dit is overigens gekomen doordat neerlandici kritiek hadden op het gebruik van het werkwoord 'rechtvaardigen' in het NBV. Dat werkwoord zou in hedendaags Nederlands teveel geassocieerd worden met het idee dat men zichzelf verdedigt (Marijke de Lang, a.w. p.62). In plaats van 'vrijspreken' had men dan beter de uitdrukking 'rechtvaardig verklaren' kunnen gebruiken.

Korintiërs 5,21. Hier geeft Paulus duidelijk aan dat door het geloof, Christus om ons “zonde” wordt, en wij “Gods gerechtigheid”, dat wil zeggen, wij laden onze zonde op Christus en wij krijgen zijn goddelijke gerechtigheid in ruil daarvoor. Helaas, wordt deze toerekening van gerechtigheid wegvertaald.

NBV ²¹ God heeft hem die de zonde niet kende voor ons één gemaakt met de zonde, zodat wij door hem rechtvaardig voor God konden worden.	NBV aangepast aan de brontekst ²¹ God heeft hem die de zonde niet kende voor ons één gemaakt met de zonde, opdat wij zouden worden Gods gerechtigheid in hem.
--	---

De ernst van deze vertaaltendens

Wat is de ernst van deze niet-gereformeerde visie op de rechtvaardigingsleer tot uitdrukking gebracht, onder meer, in de NBV van de brief aan de Romeinen?

Allereerst dat wij Christus onrecht doen. Hij is onze Heiland die voor ons zich vernederd heeft door mens te worden en zich aan de wil van de Vader te onderwerpen door heel zijn aards leven. Gaat de rechtvaardiging in Christus enkel om vrijspraak? Gaat het er ook niet om dat alles wat Hij in zijn leven op aarde gedaan heeft, zijn gehoorzaamheid tot aan de dood aan het kruis, de gerechtigheid is die ons *door* het geloof geschonken wordt? Het gaat niet om onze rechtvaardige daad van geloof, maar dat Hij onze zonden droeg aan het kruis als onschuldige. Door het geloof neemt Hij onze zonden op zich en krijgen wij cadeau zijn gerechtigheid.

In de tweede plaats, indien onze rechtvaardiging alleen uit vrijspraak van de zonden zou bestaan, zouden wij nog met lege handen voor God staan. Dan zouden wij als het ware een schone lei hebben, maar nog niets positiefs tot onze krediet. Gods wet hebben wij dan nog niet volkomen volbracht. Dat heeft Christus wél gedaan. En dat moeten wij van Hem door het geloof krijgen om toegang tot de hemel te verkrijgen.

In de derde plaats, als ons geloof een daad van gerechtigheid is op basis waarvan wij gerechtvaardigd worden, dan is dat iets dat *wij* zouden inbrengen bij onze verlossing, die toch enkel uit genade is! Zelfs het geloof is iets dat door Gods Geest in ons bewerkt wordt (DL III/IV, art.12). Paulus stelt aan het begin van Efeziërs 2 dat wij *dood* in onze zonden en overtredingen zijn. *God* moet ons levend maken door ons te bekeren.

De gevolgen

De manier waarop in deze vertaling omgegaan wordt met een van de kernpunten van de verlossingsleer moet erg zwaar bij ons wegen. Maar wij moeten niet uit het oog verliezen dat deze problemen voortvloeien uit de gehanteerde vertaalmethode. De vele vrijzinnigen die aan deze vertaling meegewerkt hebben laten hun invloed ook op andere manieren aan de vertaling achter. Dit zien wij bijvoorbeeld aan de manier waarop vele profetische teksten voor het belang van het Nieuwe Testament vertaald worden, dat wil zeggen, op zo'n manier dat zij niet meer op nieuwtestamentische waarheden slaan. Maar deze problemen zijn adequaat elders beschreven.